

подавателей – дидактическая, дисциплинарная, личностная, авторитетная, самосовершенствования. Определена выраженность ценностных ориентаций будущих преподавателей высшего учебного заведения.

Ключевые слова: гуманистическая направленность, педагогическое мастерство, будущий преподаватель, ценностные ориентации, личностная ориентация.

EXPERIMENTAL STUDY GYMANISTICHESKOY ORIENTATION OF FUTURE TEACHERS

V.M. Teslyuk, O. S. Dushkevich

Abstract. The article investigates gymanisticheskaya direction of future high school teachers. In rezyltati experimental work are five value orientations gryp professional-pedagogical activity of the future teachers – didactic, disciplinary, personal, authoritative, self-improvement. It defines the expression of valuable orientations of the future institution of higher education teachers.

Keywords: humanistic orientation, pedagogical skills, the future teacher, values, personal orientation.

УДК 378.147.31

ДОСЛІДЖЕННЯ МЕТОДИКИ ВИКЛАДАННЯ ЛЕКЦІЙНИХ ЗАНЯТЬ ІЗ ДИСЦИПЛІНИ «ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНОЇ МАЙСТЕРНОСТІ ТА ЕТИКА ВИКЛАДАЧА ВИЩОЇ ШКОЛИ»

В.М. ТЕСЛЮК, кандидат психологічних наук, доцент

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: vallips@mail.ru

К.В. ШАМСУТДІНОВА, магістрантка

Національний університет біоресурсів і природокористування України

E-mail: Shamsutdinova90@list.ru

Анотація: У статті досліджуються особливості проведення лекційних занять із дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи». У ході експериментальної роботи проведено констатувальне дослідження із використанням методу анкетування. Досліджено, що викладачами під час проведення лекцій із дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи» найчастіше реалізуються: лекція-розповідь, лекція-пояснення та лекція-візуалізація. Встановлено, що в найбільшій мірі, на думку студентів, сприяють засвоєнню навчального матеріалу лекція-дискусія, проблемна лекція та лекція-візуалізація.

Ключові слова: лекція, види лекцій, методи навчання, засоби навчання, проблемна лекція, лекція із заздалегідь запланованими помилками, анкетування.

Актуальність (Introduction). Закон України «Про вищу освіту» серед основних завдань вищих навчальних закладів передбачає забезпечення органічного поєднання в освітньому процесі освітньої, наукової та інноваційної діяльності. Крім того, більшість законодавчих документів, національних програм щодо вищої освіти наголошують на недопущенні зниження якості освіти, падінні рівня знань, моральному старінні методів і методик навчання. Саме суспільне консенсусне розуміння того, що освіта – це один із головних факторів цивілізаційного, економічного розвитку держави, дає сьогодні поштовх до стратегічного вирішення завдань і забезпечення системного реформування національної вищої школи, адекватної модернізації та інтеграції її до європейського економічного, культурного, інформаційного простору.

З огляду на сказане вважаємо, що у сучасному вищому навчальному закладі проблема вдосконалення методики викладання навчальних дисциплін залишається однією із актуальних. Ефективність засвоєних теоретичних знань майбутніх фахівців, багато в чому, залежить від обраної викладачем форми навчання та методики її проведення.

© В.М.Теслюк,К.В.Шамсутдінова, 2017

У Законі України «Про вищу освіту» зазначено, що однією із основних форм навчання у вищих навчальних закладах є лекція. Досягнення цілей лекції залежить від лекторської майстерності викладача, його вмінь підготувати та реалізувати її в аудиторії [1].

Лекція як форма організації навчального заняття використовується у вищих навчальних закладах для вивчення різних предметів. Будується вона на основі інформаційно-монологічного методу подачі та пояснення матеріалу і організації пізнавальної діяльності студентів. При цьому викладач у систематизованій, доказовій і аргументованій формі словесно подає і пояснює навчальну інформацію, використовує відповідні наочні посібники, демонстраційний експеримент та інші засоби навчання.

Лекція – головна інформаційна магістраль у навчальному процесі вищої школи, що сприяє засвоєнню системи знань зі спеціальності, формує широке професійне світобачення і загальну культуру, школу наукового мислення. Студенти оволодівають сучасною наукою, її методами, проникають у глибини її основних проблем, у логіку й методологію її розвитку; пізнають життєвий потенціал, входять у лабораторію наукового мислення викладача.

Необхідна висока культура лекційної діяльності. Кожен лектор зобов'язаний вивчити основи лекційної майстерності, тобто оволодіти загальною грамотою цієї справи, щоб досягти досконалості у процесі проведення лекцій. Необхідно свідомо засвоїти попередній лекційний досвід і зрозуміти особливу природу лекції, її закони і можливості [2].

У сучасному ВНЗ лекційні заняття – одні із основних форм навчальної роботи з дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи». Важливим чинником результативності даної форми навчання, її високої ефективності є процес підготовки та проведення.

Перед викладачем виникає необхідність ефективно побудувати свою методичну роботу та роботу студентів із підготовки та проведення до лекційних занять із дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи».

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Методичні питання класифікації лекцій, етапів їх підготовки та проведення були висвітлені у дослідженнях ряду педагогів. Особливої уваги заслуговують наукові праці А. Хуторського, А. Столяренка, В. Фокіна та ін.

Дослідженню різних аспектів методики викладання присвячені праці таких науковців: А. Алексюка, Н. Борисова, А. Вербицького, Т. Галушко, А. Дьоміна, З. Курлянда, П. Лузана, В. Манька, М. Фіцули та ін.

Мета (Purpose). статті – дослідити методику викладання лекційних занять із дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи».

Методи (Methods). У процесі дослідження застосовано наступні методи: анкетування, аналіз результатів.

Результати (Results). У ході констатувального дослідження ми провели анкетування студентів магістратури спеціальності «Педагогіка вищої школи» Національного університету біоресурсів і природокористування України. Мета – виявити пріоритетні для майбутніх педагогів види лекційних занять, методи і засоби навчання в ході їх перебігу.

У результаті проведення анкетування серед студентів магістратури спеціальності «Педагогіка вищої школи», які вивчають дисципліну «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи» на гуманітарно-педагогічному факультеті НУБіП України були отримані такі дані.

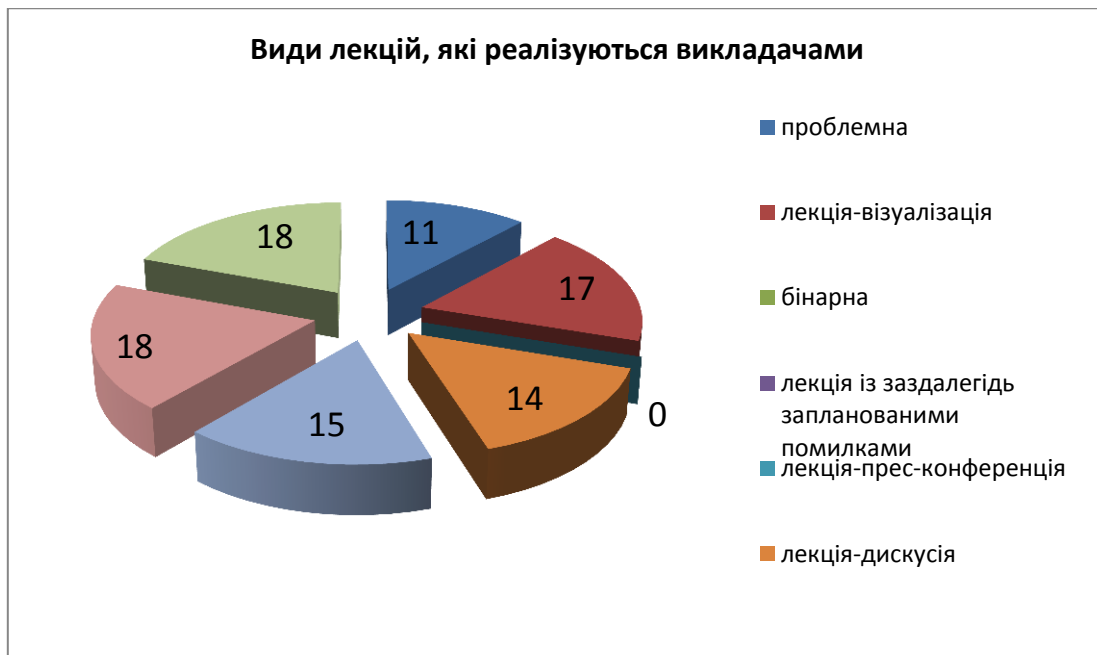

Рис. 1. Види лекцій, які реалізуються викладачами в перебігу вивчення дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи»

Результати анкетування показали, що викладачами під час викладання дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи» найчастіше реалізуються: лекція-розповідь (18 осіб), лекція-пояснення (18 осіб) та лекція-візуалізація (17 осіб) (рис. 1).

Майбутні магістри спеціальності «Педагогіка вищої школи» зазначають, що викладачі під час лекційних занять із зазначеної дисципліни частіше використовують такі технічні засоби навчання: дидактичну техніку – 17 осіб, посібники динамічної проекції – 10 осіб.

Більшість студентів хотіли б, щоб викладачі реалізували під час вивчення дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи» проблемну лекцію, але під час вивчення окремих тем (15 осіб).

Майбутні педагоги хотіли б, щоб викладачі реалізували під час вивчення дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи» лекцію із заздалегідь запланованими помилками, але рідко (13 осіб), 7 осіб взагалі не бажають, щоб викладачі проводили лекції зазначеного виду. Це можна пояснити не обізнаністю багатьох студентів (із низьким рівнем знань) щодо впливу різних видів лекцій на пізнавальну активність особистості.

Рис. 2. Словесні методи навчання, які реалізують викладачі під час лекційних занять

Студенти відмічають, що під час лекційних занять із дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи» викладачі найчастіше використовують такі словесні методи: пояснення – 15 осіб, розповідь – 16 осіб, бесіду – 15 осіб, навчальну дискусію – 14 осіб (рис. 2.).

Рис. 3. Наочні методи навчання, що використовують викладачі під час лекцій із дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи»

Респонденти зазначають, що викладачі найчастіше використовують під час лекцій із дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи» такі наочні методи навчання: ілюстрування – 17 осіб, демонстрування – 15 осіб (рис. 3).

Рис. 3. Дотримання під час проведення лекційних занять із дисципліни основних вимог

Результати анкетування показали, що викладачі дотримуються основних вимог до її проведення: доступність та науковість, включення механізму зворотнього зв'язку, емоційність викладу, створення проблемних ситуацій, повторення важливих теоретичних положень, на-

лагодження живого контакту.

Висновки і перспективи (Discussion). Отже, констатувальне дослідження методики проведення лекційних занять із дисципліни «Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи» показало, що у більшості випадків викладачі дотримуються основних вимог до її проведення. Найчастіше педагогами реалізуються: такі типи як лекція лекція-розповідь, лекція-пояснення та лекція-візуалізація; такі словесні методи: пояснення, розповідь, бесіда, навчальна дискусія.

Список використаних джерел

1. Закон України про вищу освіту [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page4/> – Загл. з екрану.
2. Теслюк В.М. Основи педагогічної майстерності викладача вищої школи : підручник / В.М. Теслюк. – К. : Видавництво Ліра-К, 2015. – 340 с.

References

1. Zakon Ukrainy pro vyshchu osvitu [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupa : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1556-18/page4/> – Zahl. z ekranu.
2. Tesliuk, V.M. (2015) Osnovy pedahohichnoi maisternosti vykladacha vyshchoi shkoly : pidruchnyk [Fundamentals of pedagogical skills of a teacher of higher education]. K. : Vydavnytstvo Lira-K, 340.

ИССЛЕДОВАНИЕ МЕТОДИКИ ПРЕПОДАВАНИЯ ЛЕКЦИОННЫХ ЗАНЯТИЙ ПО ДИСЦИПЛИНЕ «ОСНОВЫ ПЕДАГОГИЧЕСКОГО МАСТЕРСТВА И ЭТИКА ПРЕПОДАВАТЕЛЯ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ»

В.М. Теслюк, К.В. Шамсутдінова

Аннотація. В статті досліджуються особливості проведення лекційних занять по дисципліні «Основи педагогічного мастерства и этика преподавателя высшей школы». В ході експериментальної роботи проведені констатуючі дослідження з використанням методу анкетування. Доказано, що преподаватели при проведенні лекцій по дисципліні «Основи педагогічного мастерства и этика преподавателя высшей школы» чаще всего используются: лекция-рассказ, лекция-объяснение и лекция-визуализация. Установлено, что усвоению учебного материала, по мнению студентов, способствуют лекция-дискуссия, проблемная лекция и лекция-визуализация.

Ключевые слова: лекция, виды лекций, методы обучения, средства обучения, проблемная лекция, лекция с предварительно запланированными ошибками, анкетирование.

STUDY METHODS OF TEACHING LECTURES ON DISCIPLINE «BASIS OF PEDAGOGICAL SKILLS AND ETHICS HIGH SCHOOL TEACHERS»

V.M.Teslyuk, K.V.Shamsutdinova

Annotation. The article examines the characteristics of lectures on the subject «Fundamentals of pedagogical skills and ethics of a high school teacher». During the experimental work carried out stating the research using survey method. It is proved that the teachers during lectures on the subject «Fundamentals of pedagogical skills and high school teacher of ethics» are most often used: lecture-story, lecture-explanation and lecture-visualization. It was established that the assimilation of training material, according to students, contribute to a lecture-discussion, problem lecture, lecture visualization.

Keywords: lecture, kinds of lectures, teaching methods, teaching aids, problem lecture, lecture with planned previously errors, questionnaires.